

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **S.**, so sídlom v B., IČO: X., pobočka Ž., proti odporcom **1/ P., a.s. v konkurze**, so sídlom v Ž., IČO: X., **2/ JUDr. J. B.**, správcovi konkurznej podstaty úpadcu P., a.s. v konkurze, so sídlom v Ž., **3/ M. G.**, bývajúcemu vo V., zastúpenému JUDr. J. S., advokátom so sídlom v Ž., **o určenie neplatnosti zmluvy a náhrady straty na zárobku**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4 C 251/2009, o dovolaní odporcu 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. decembra 2012 sp. zn. 9 Co 130/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

Navrhovateľke nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 21. októbra 2011 č.k. 4 C 251/2009-344: I. určil, že „suma náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti a pri uznaní čiastočnej invalidity patriaca odporcovi 3/ od odporcu 1/ a jeho právnych predchodcov patrila k 31. decembru 2003 z titulu pracovného úrazu z 29. mája 1986 vo výške 208,59 € (6 284 Sk) v hrubej mzde“, II. rozhodol, že „návrh v časti, v ktorej sa navrhovateľka domáhala určenia neplatnosti dohody uzatvorenej medzi odporcom 3/ a zamestnávateľom V., N. zodpovedným za pracovný úraz, ktorý odporca 3/ utrpel 29. mája 1986, potom neskoršími právnymi nástupcami zodpovedného zamestnávateľa, ktorým bol k 31. decembru 2003 V., a., IČO: X., a ktorým je t.č. odporca 1/ a podľa ktorej V., a., IČO: X., vyplácal odporcovi náhradu za stratu na zárobku pri uznaní čiastočnej invalidity za mesiace júl 2003 v sume 10 860 Sk brutto, 9 430 Sk netto, august 2003 v sume 10 466 Sk brutto, 9 096 Sk netto, september – december mesačne v sume 10 653 Sk brutto, 9 263 Sk netto pre účely aplikácie § 272 ods. 2

a 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení zamietá“. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. Vychádzal z toho, že navrhovateľka v zmysle § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) prevzala od odporcu 2/ výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa pri pracovnom úraze a chorobe z povolania. Takto prevzala aj výplatu plnení v prospech odporcu 3/. Zistila, že odporcovi 3/ bola v určitom období vyplácaná náhrada za stratu na zárobku v nesprávnej výške, nezodpovedajúcej ustanoveniam Zákonníka práce. Navrhovateľka rozhodnutím z 31. marca 2008 č. 222-1123/2008 určila, že odporcovi 3/ patrí po 1. januári 2004 náhrada za stratu na zárobku vo výške 5 563 Sk. Proti tomuto rozhodnutiu podal odporca 3/ opravný prostriedok, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline rozsudkom zo 16. júna 2009 sp. zn. 22 Sp 100/2008. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pri rozhodovaní o opravnom prostriedku proti tomuto rozsudku dospel k záveru, že navrhovateľka nebola oprávnená prerátavať náhradu za stratu na zárobku odporcu 3/, ak mu odporcovia 1/ a 2/ vyplácali na základe ich konkludentnej dohody viac. Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa (zohľadňujúceho aj rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 7 So 239/2007, 7 So 241/2007 a 7 So 50/2008), je navrhovateľka aktívne legitimovaná na podanie návrhu na vyslovenie neplatnosti takejto dohody. Navrhovateľkou podaný návrh v časti, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti tejto dohody, zamietol súd prvého stupňa s poukázaním na § 39 Občianskeho zákonníka a s odôvodnením, že „na určení neplatnosti dohody neexistuje zákonný dôvod“. Konštatoval, že uzatvorenie takejto dohody, ktorá zodpovedá zásade zmluvnej voľnosti, bolo preukázané vykonaným dokazovaním. Vo zvyšnej časti súd prvého stupňa návrhu vyhovel s tým, že pokiaľ bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná odporcovi 3/ do 31. decembra 2003, išlo o plnenie na základe konkludentnej dohody z prostriedkov jeho zamestnávateľov. Od 1. januára 2004 sa ale odporcovi 3/ vyplácaná náhrada považuje za úrazovú rentu, ktorá je dávkou sociálneho poistenia; uvedeným dňom došlo k zmene právnej povahy a aj obsahu právneho vzťahu, na základe ktorého sa poskytuje odporcovi 3/ predmetné plnenie. Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa treba ustanovenie § 272 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. vykladať tak, že navrhovateľka mohla uvedeným dňom prevziať plnenia vyplácané poškodeným len vo výške im patriacej podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, teda nie vo výške dohodnutej pred týmto dňom s ich zamestnávateľmi. Pri určení výšky náhrady za stratu na zárobku patriacej odporcovi 3/ podľa právnych predpisov k 31. decembru 2003 vychádzal súd zo znaleckého posudku, ktorým bola výška tejto náhrady určená sumou 208,59 € (6 284 Sk). Pokiaľ odporca poukazoval na judikát R 83/1969, súd prvého stupňa uviedol, že ho na daný prípad nemožno

aplikovať, lebo tu nejde o otázku posudzovania dohody medzi zamestnávateľom a zamestnancom, ale o posúdenie výšky náhrady vyplácanej navrhovateľkou z verejných prostriedkov. Dodal, že v prejednávanej veci odporca 3/ neúčinne vzniesol námietku premlčania tam, kde zákon č. 461/2003 Z.z. nemá ustanovenie o premlčaní. O náhrade trov rozhodol prvostupňový súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie odporcu 3/ Krajský súd v Žiline rozsudkom z 20. decembra 2012 sp. zn. 9 Co 130/2012 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku (ktorým bolo návrhu vo veci samej vyhovené) potvrdil; žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že odporca 3/ utrpel 29. mája 1986 pracovný úraz, v dôsledku ktorého mu bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok a bol prevedený na iný druh práce. Jeho vtedajší zamestnávateľ a jeho právni nástupcovia mu podľa ustanovenia § 195 Zákonníka práce poskytovali až do 31. decembra 2003 náhradu za stratu na zárobku. Od 1. januára 2004 mala navrhovateľka vyplácať odporcovi 3/ úrazovú rentu vo výške, v akej mu do uvedeného dňa patrila náhrada za stratu na zárobku. Navrhovateľka sa nestotožnila s výškou skôr stanovenej náhrady a úrazovú rentu mu priznala v inej výške. Odporca 3/ napadol jej rozhodnutie opravnými prostriedkami, v konaní o ktorých najvyšší súd vyslovil názor, že v prípade sporu navrhovateľka nemôže rozhodovať o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní čiastočnej invalidity vzniknutých do 31. decembra 2003, pričom o týchto nárokoch naďalej rozhoduje súd v občianskom súdnom konaní, a to podľa predpisov účinných do tohto dňa. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v potrebnej miere zistil rozhodujúce skutkové okolnosti a za správnej aplikácie ustanovení § 201 Zákonníka práce a § 272 ods. 2 a 3 zákona č. 461/2003 Z.z. z nich vyvodil správne právne závery. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nie je navrhovateľka viazaná tým, v akej výške bola odporcovi 3/ na základe dohody so zamestnávateľom vyplácaná náhrada za stratu na zárobku v čase do 31. decembra 2003; rozhodujúce pre ňu je, v akej výške táto náhrada podľa právnych predpisov „patrila“. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal odporca 3/ dovolanie. Podľa jeho názoru je napadnutý rozsudok nesprávny, „pretože trpí vadou podľa § 238 ods. 2 O.s.p.“ Odvolací súd sa v danom prípade nepostupoval v súlade s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 So 239/2007 (ale aj sp. zn. 7 So 209/2007, 7 So 241/2007 a 7 So 50/2008), pričom

„uvedený rozsudok obsahuje právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tejto veci, ktorý je záväzný“. Dovolateľ tento rozsudok vyložil tak, že navrhovateľka bola bez ďalšieho povinná prevziať údaje o výške náhrady za stratu na zárobku vyplácanej do 31. decembra 2003 a v tejto výške po uvedenom dni vyplácať úrazovú rentu; zmena jej výška by prichádzala do úvahy výlučne len v spojení so zmenou pomerov. Podobné závery zaujal najvyšší súd aj v konaní sp. zn. 2 So 102/2006, v ktorom odporca 3/ vystupoval v procesnom postavení navrhovateľa. Rozsudky súdov vydané v prejednávanej veci (t.j. v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4 C 251/2009) „nemajú preto žiadne opodstatnenie a sú ex tunc neplatné s poukazom na jestvujúci rozsudok najvyššieho súdu“. Právne závery odvolacieho súdu, ktoré zaujal v napadnutom rozsudku, nemajú oporu v právnych predpisoch a sú v rozpore s dovolateľom označenými rozhodnutiami najvyššieho súdu. Bez špeciálnej právnej úpravy nebolo možné spätne fiktívne znížiť výšku náhrady za stratu na zárobku a „odvolací súd sa mal riadiť rozsudkom najvyššieho súdu vydaným v tejto veci“. Z týchto dôvodov žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré poukazuje dovolateľ, boli vydané najvyšším súdom v odvolacích konaniach, resp. v konaniach, v ktorých sa rozhodovalo v rámci správneho konania. Nešlo teda o rozhodnutia vydané najvyšším súdom v dovolacom konaní. Prípustnosť dovolania odporcu 3/ preto z ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. nemožno vyvodzovať. Poznamenala, že pri podávaní svojho určovacieho návrhu vychádzala z právnych záverov najvyššieho súdu vyslovených vo viacerých rozhodnutiach (napríklad sp. zn. 7 So 239/2007, 7 So 241/2007, 7 So 50/2008), v zmysle ktorých „je Sociálna poisťovňa aktívne legitimovaná na podanie návrhu na vyslovenie neplatnosti dohody o výške náhrady, lebo len ona môže mať právny záujem na vyslovení neplatnosti takejto dohody“. Z týchto dôvodov navrhovateľka žiadala dovolanie odporcu 3/ odmietnuť.

Odporcovia 1/ a 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súdu prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p.

Zostalo posúdiť, a to aj na základe tvrdení odporcu 3/ uvedených v dovolaní, či prípustnosť dovolania v preskúmvanej veci nevyplýva z ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. Predmetné ustanovenie zakladá prípustnosť dovolania vtedy, keď „dovolací súd“ už rozhodol „v tejto veci“, odvolací súd sa ale neriadil záväzným právnym názorom vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu a od tohto názoru sa bez opodstatnenia odchýlil.

Nie všetky rozhodnutia najvyššieho súdu sú rozhodnutiami dovolacieho súdu (§ 10a O.s.p.). Najvyšší súd koná a rozhoduje aj ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), súd uvedený v § 246 O.s.p. a tiež ako súd rozhodujúci v niektorých osobitných konaniach (vid' napríklad § 250za alebo § 250zc ods. 1 O.s.p.). Formulácii „v tejto veci“, ktorú zákonodarca zvolil v § 238 ods. 2 O.s.p., zodpovedá výklad, v zmysle ktorého „touto vecou“ je práve prejednávaná vec (prípud). To znamená, že „touto vecou“ sa myslí konkrétne daný (aktuálne v dovolacom konaní preskúmvaný) prípad, spor alebo kauza, teda nie

vo všeobecnom zmysle určitá právna problematika, záležitosť alebo otázka, ktorá bola riešená v inom konaní a pred inými súdmi. I keby najvyšší súd prípadne v niektorom inom konaní [odlišnom od konania v preskúmvanej veci (t.j. odlišnom od konania, v ktorom má posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 238 ods. 2 O.s.p.)], čo aj na skutkovo a právne obdobnom základe zaujal právne závery, nejde o právne závery vyslovené „v tejto veci“ tak, ako to má na mysli § 238 ods. 2 O.s.p.

Zo spisu vyplýva, že súd prvého stupňa vydal v tomto konaní len jeden rozsudok. Len jeden rozsudok vydal tiež odvolací súd. Dovolací súd „v tejto veci“, v ktorej bolo podané jediné dovolanie, dosiaľ nerozhodoval, preto ani nemohol vysloviť právne závery, ktoré by boli pre odvolací súd záväzné – viď § 238 ods. 2 a § 243d ods. 1 O.s.p.

Keďže najvyšší súd v tejto veci (vo veci „určenia, že suma náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti a pri uznaní čiastočnej invalidity patriaca odporcovi 3/ od odporcu 1/ a jeho právnych predchodcov patrila k 31. decembru 2003 z titulu pracovného úrazu z 29. mája 1986 vo výške 208,59 € (6 284 Sk) v hrubej mzde“) žiadny právny názor nevyslovil, smeruje dovolanie odporcu 3/ proti rozsudku, prípustnosť ktorého z § 238 ods. 2 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Dovolanie odporcu 3/ by mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania odporcu 3/ preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Pokiaľ odporca 3/ v dovolaní naznačuje, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, dovolací súd k tejto námietke uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Keďže prípustnosť dovolania odporcu 3/ nemožno vyvodit' z § 238 O.s.p., ani z § 237 O.s.p., dospel dovolací súd k záveru, že ide o procesne neprípustné dovolanie. Vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní procesne úspešnej navrhovateľke vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi 3/, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd nepriznal navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov tohto konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.)

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. júna 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková